

१४ व्या केंद्रिय वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार
नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना कार्यात्मक
अनुदान देण्यासाठी कार्यपद्धती विहित करणेबाबत

शासन निर्णय
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक चौविआ-१११६/ प्र.क्र.५/न.वि-४
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक २७.०५.२०१६

संदर्भ :- केंद्रशासनाच्या वित्त मंत्रालयाचे पत्र क्रमांक १३(३२) एफएफसी/एफसीडी/२०१५-१६,
दिनांक ०८ ऑक्टोबर, २०१५

प्रस्तावना :-

१४ व्या केंद्रिय वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना कार्यात्मक अनुदान कार्यात्मक अनुदान मिळण्यासाठी केंद्रशासनाच्या दिनांक ०८.१०.२०१५ च्या पत्रान्वये मार्गदर्शक सूचना देण्यात आल्या आहेत. सदर मार्गदर्शक सूचनांमध्ये खालील तीन निकषांचा समावेश आहे.

१. The Municipality will have to submit audited accounts that relate to year not earlier than two years preceding the year in which the municipality seeks to claim the performance grant. (For Performance Grants of २०१६-१७ audited statements of २०१४-१५ will be required)

२. The Municipality will have to show an increase in its own revenues over the preceding year as reflected in the audited accounts. The improvement in revenues will be determined on the basis of these audited accounts and on no other basis. For computing the increase in own revenues in a particular year, the proceeds from octroi and entry tax must be excluded.

३. The Municipality must measure and publish the service level benchmarks relating to basic urban services each year for the period of award and make it publically available. The Service Level Bench Marks of the Ministry of Urban Development may be used for this purpose.

या तीन निकषांच्या अधीनतेने कार्यात्मक अनुदानाचे वितरण करण्यासाठी सविस्तर निकष ठरविण्याचे अधिकार चौदाव्या वित्त आयोगाने राज्य शासनास दिले आहेत. त्यानुसार निकष विहित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

१४ व्या केंद्रिय वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार राज्यातील नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना (ड वर्ग महानगरपालिका, सर्व नगरपरिषदा व नगरपंचायती) कार्यात्मक अनुदान वितरीत करण्यासाठी खालील प्रमाणे सविस्तर निकष/ कार्यपद्धती विहित करण्यात येत आहेत.

(अ) लेखापरिक्षित लेखे (audited accounts) सादर करणे:- राज्यातील सर्व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या लेखांचे लेखा परीक्षण संचालक, स्थानिक निधी लेखा यांच्यामार्फत केले जाते. त्यानुसार या निकषाच्या पूर्ततेसाठी खालीलप्रमाणे लेखापरिक्षित लेखे सादर करणे आवश्यक आहे.

२०१६-१७ च्या कार्यात्मक अनुदानासाठी	२०१४-१५ चे लेखापरिक्षित लेखे सादर करणे
२०१७-१८ च्या कार्यात्मक अनुदानासाठी	२०१५-१६ चे लेखापरिक्षित लेखे सादर करणे
२०१८-१९ च्या कार्यात्मक अनुदानासाठी	२०१६-१७ चे लेखापरिक्षित लेखे सादर करणे
२०१९-२० च्या कार्यात्मक अनुदानासाठी	२०१७-१८ चे लेखापरिक्षित लेखे सादर करणे

(ब) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने महसूली उत्पन्नातील वाढ दर्शविण्याबाबत (Show an increase in its own revenues over the preceding year as reflected in the audited accounts):- १४ व्या वित्त आयोगाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने स्वतःच्या महसूलात वाढ झाल्याचे लेखापरिक्षित लेखांच्या सहाय्याने दर्शविणे आवश्यक आहे. या करिता लेखापरिक्षित लेखांव्यतिरिक्त अन्य कोणताही आधार घेता येणार नाही. तसेच, स्वतःच्या महसूलातील वाढीची परिगणना करताना त्यामधून जकात व प्रवेशकरामधून मिळालेले उत्पन्न वजा करावयाचे आहे. त्यानुसार या निकषाच्या पूर्ततेसाठी संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने संचालक, स्थानिक निधी लेखा परीक्षण यांच्या अहवालाच्या आधारे महसूली उत्पन्नातील वाढ प्रमाणित करणे आवश्यक आहे.

(क) सेवा मानांकन अधिसूचित करण्याबाबत:- सर्व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे सेवा मानांकन (Service Level Benchmark) दरवर्षी AILSG, Mumbai व CEPT यांनी PAS प्रकल्पांतर्गत तयार केलेल्या PAS Portal (www.pas.org.in) मध्ये भरण्याच्या व प्रमाणित करण्याच्या सूचना यापूर्वीच निर्गमित केल्या आहेत. २०१६-१७ च्या कार्यात्मक अनुदानासाठी सर्व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी (ड वर्ग महानगरपालिका, सर्व नगरपरिषदा व नगरपंचायती) त्यांचे सेवा मानांकन व त्याबाबतची सद्यस्थिती दिनांक १५.०६.२०१६ पर्यंत PAS Portal वर विकसित केलेल्या आज्ञावलीत भरावी. त्यानुसार सेवा मानांकन सर्व पात्र नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांसाठी राज्य स्तरावरून एकत्रितपणे दिनांक ३०.०६.२०१६ पर्यंत अधिसूचित करण्यात येईल.

२. कार्यात्मक अनुदानासाठी कार्यपद्धती विहित करणे :- राज्यात मागील वर्षात पाऊस कमी पडल्यामुळे टंचाई परिस्थिती निर्माण झाली. या परिस्थितीमुळे विशेषतः राज्यातील मागास भाग असलेल्या क्षेत्रामधील नगरपरिषदा विविध कर व स्वमहसूलाची पुरेशी वसूली करू शकल्या नाहीत. त्यामुळे अशा नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था तत्पूर्वीच्या वर्षाच्या तुलनेत स्वउत्पन्नात वाढीच्या अटीची पूर्तता करू शकणार नाहीत. तसेच, या एका अटीची पूर्तता होत नसल्याने त्यांना कार्यात्मक अनुदानापासून सरसकट वंचित ठेवल्यास ते त्यांच्यासाठी दुहेरी संकट

(Double jeopardy) ठरेल त्यामुळे या तीन निकषांपैकी कोणत्याही एका निकषाची पूर्तता केली नाही म्हणून अशा नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेस कार्यात्मक अनुदानापासून पूर्णपणे वंचित ठेवणे योग्य होणार नाही. त्यामुळे, या तीन निकषांना कार्यात्मक अनुदानासाठी पुढील तक्त्यात दर्शविल्यानुसार वर्ष निहाय प्रमाणशीर भार (Weightage) देण्यात येईल.

कार्यात्मक अनुदानाचे वर्ष	उत्पन्नवाढीच्या निकषासाठी प्रमाणशीर भार	वार्षिक लेख्यांच्या तपासणीच्या निकषासाठी प्रमाणशीर भार	सेवामानांकन प्रसिद्ध करण्याच्या निकषासाठी प्रमाणशीर भार
२०१६-१७	२० %	४०%	४०%
२०१७-१८	३० %	३५%	३५%
२०१८-१९	४० %	३०%	३०%
२०१९-२०	५० %	२५%	२५%

३. यानुसार कार्यात्मक अनुदानाची परिगणना पुढीलप्रमाणे करण्यात येईल.

(अ) सर्व ड वर्ग मनपा/ नगर परिषदा/ नगरपंचायती यांना त्यांच्या लोकसंख्येच्या प्रमाणात अनुज्ञेय ठरणारे कार्यात्मक अनुदान सुरवातीला परिगणित करण्यात येईल व वर्षनिहाय वरील तक्त्यातील गुणोत्तरानुसार तीन भाग (१६-१७ साठी २०:४०:४०, १७-१८ साठी ३०:३५:३५, १८-१९ साठी ४०:३०:३० व १९-२० साठी ५०:२५:२५) करण्यात येतील.

(ब) ज्या नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था उपरोक्त तिन्ही किंवा कोणत्याही दोन किंवा एका निकषाची पूर्तता करतील त्यांना त्या त्या प्रमाणात कार्यात्मक अनुदान वर्षनिहाय मंजूर करण्यात येईल. ज्या नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था तिन्ही निकषांची पूर्तता करतील त्यांना १०० टक्के कार्यात्मक अनुदान मिळेल तर कोणत्याही निकषाची पूर्तता न करणाऱ्या नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना त्या त्या वर्षासाठी कोणतेही कार्यात्मक अनुदान मिळणार नाही.

(क) त्यानंतर, काही नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी कोणत्याही एका किंवा त्यापेक्षा जास्त निकषांची पूर्तता न केल्यामुळे शिल्लक राहणारे कार्यात्मक अनुदान सर्व तिन्ही निकषांची पूर्तता करणाऱ्या नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना समप्रमाणात वितरित करण्यात येईल.

४. हे अनुदान मिळण्यासाठी सर्व पात्र नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी त्यांची कार्यात्मक अनुदानाची मागणी, आयुक्त तथा संचालक नगर परिषद प्रशासन, मुंबई यांच्याकडे सोबतच्या प्रपत्रानुसार त्याबाबतच्या कागदपत्रांसह दिनांक ३१.०७.३०१६ पर्यंत नोंदवावी. आयुक्त तथा संचालक नगर परिषद प्रशासन, मुंबई यांनी त्याबाबत छाननी करून नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना कार्यात्मक अनुदानाच्या निकष निहाय अनुज्ञेयतेची माहिती दिनांक ३१.०८.२०१६ पर्यंत नगर विकास विभागास सादर करावी. त्याआधारे तपासणी करून वरील कार्यपद्धतीनुसार कार्यात्मक अनुदानाचे वितरण शासन स्तरावरून करण्यात येईल.

५. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१६०५२७१७३६५६६७२५ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात येत आहे..

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(पां. जो. जाधव)
सहसचिव
नगर विकास विभाग

प्रति,

- १) महालेखापाल महाराष्ट्र-१ मुंबई
- २) महालेखापाल महाराष्ट्र २ नागपूर
- ३) मा. मुख्य मंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. राज्यमंत्री (नगर विकास) यांचे खाजगी सचिव
- ५) मा. मुख्य सचिव यांचे उप सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ६) अपर मुख्य सचिव (वित्त) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) प्रधान सचिव (नवि-१) नगर विकास विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक
- ८) सचिव (नवि-२) नगर विकास विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक
- ९) आयुक्त तथा संचालक नगरपरिषद संचालनालय, मुंबई
- १०) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र नागरी विकास अभियान संचालनालय
- ११) आयुक्त सर्व ड वर्ग महानगरपालिका
- १२) मुख्याधिकारी, सर्व नगर परिषदा / सर्व नगरपंचायती
- १३) महासंचालक, अखिल भारतीय स्थानिक स्वराज्य संस्था, वांद्रे पूर्व
- १४) पीएएस प्रोजेक्ट, सीईपीटी युनिव्हर्सिटी, अहमदाबाद,
- १५) अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
- १६) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
- १७) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- १८) सर्व कार्यासने, नगर विकास विभाग
- १९) निवड नस्ती (कार्यासन नवि-०४)

प्रपत्र-१

१४ व्या वित्त आयोगानुसार कार्यात्मक अनुदानाच्या मागणीसाठी नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी (ड वर्ग महानगरपालिका/ नगर परिषदा/ नगरपंचायती) सादर करावयाचे मागणीपत्र

अ.क्र	बाब	विवरण
१.	कार्यात्मक अनुदानाचे वर्ष	
२	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे नाव	
३	आयुक्त/ मुख्याधिकारी यांचे नाव	
४	संपर्कासाठी तपशील	
	दूरध्वनी	
	फॅक्स	
	मोबाईल क्रमांक	
	इमेल	
५	वर्ष २०१४-१५* चे लेखापरीक्षण झाले आहे काय	होय/ नाही.
	लेखापरीक्षण अहवालातील अग्रेषण पत्राची आयुक्त/ मुख्याधिकारी यांनी प्रमाणित केलेली प्रत सोबत जोडावी. **	
६	लेखापरीक्षण अहवालाच्या आधारे स्वउत्पन्नात वाढ झाली आहे काय.	होय/ नाही
	संबंधित वर्षाच्या लेखापरीक्षण अहवालातील संबंधित पृष्ठांची आयुक्त/ मुख्याधिकारी यांना प्रमाणित केलेली प्रत सोबत जोडावी. तसेच, आयुक्त/ मुख्याधिकारी यांनी स्वाक्षरी केलेले तसे प्रमाणपत्र त्यासोबत जोडावे. **	
७	सेवा मांनाकन अधिसूचित झाले आहेत काय	होय/ नाही
	अधिसूचनेचे संबंधित पृष्ठाची आयुक्त/ मुख्याधिकारी यांनी प्रमाणित केलेली प्रत सोबत जोडावी. **	

* पुढील वर्षामध्ये हे प्रपत्र वापरताना लागू असलेले वर्ष नमूद करण्यात यावे.

** सोबत वरील प्रमाणे कागदपत्रे जोडावीत.

आयुक्त/ मुख्याधिकारी यांची सही व दिनांक
